

ДІТИ ПОВІТРЯНИХ ТРИВОГ: захищаємо, підтримуємо, виховуємо

Лариса ПРИСЯЖНЮК,

канд. пед. наук, доцентка кафедри дошкільної освіти,
Вінницький ДПУ імені М. Коцюбинського

Налагодити безпечний та якісний освітній процес у країні, що перебуває в стані війни, — завдання надскладне. Тож не дивно, що на багато запитань і досі не знайдено “ідеальних” відповідей. Але українські педагоги, психологи, науковці за підтримки іноземних колег, державних органів та міжнародних організацій продовжують невтомно ці відповіді шукати. І діляться своїми здобутками, зокрема на сторінках нашого журналу. Сподіваємося, ідеї від нашої постійної авторки стануть вам у пригоді.

ЧИТАЙТЕ У СТАТТІ

- ✓ Збереження режимності освітнього процесу в умовах відтермінованої небезпеки: приймаємо виклик.
- ✓ Відпрацювання алгоритму дій після сигналу повітряної тривоги: досвід ізраїльських колег.
- ✓ Психологічна підтримка дітей: практичні поради фахівця.
- ✓ Діяльність із дітьми в укритті: добірка ідей.

НОВІ ОБСТАВИНИ — НОВІ ЗАВДАННЯ

Війна чорними нитками вплітається в наше життя, порушуючи звичний його лад і залишаючи по собі руйнівні сліди. Але навіть за цих складних умов українські дитсадки продовжують працювати, шукають можливості забезпечити якісну освіту малечі, дбаючи про майбутнє країни.

Звісно ж, це дається нелегко, доводиться прориватися крізь страхи, тривоги, біль. Наразі перед дошкільною освітою стоїть надсерйозний виклик: організувати освітній процес з урахуванням умов, які нав'язує війна, у ситуації відтермінованої небезпеки — постійної загрози бомбардувань чи ракетних обстрілів, при цьому не залишивши поза увагою жодну дитину.

Сучасне покоління українських дітей уже називають *дітьми повітряних тривог*. (Назву ввела в обіг письменниця і правозахисниця Лариса

Денисенко у своїй книжці, що вміщує короткі оповідки-історії про небезпечні ситуації, у яких опиняються персонажі.) Це діти, для яких очікування небезпеки стало нормою життя, які живуть із постійним відчуттям страху й тривоги, які переживають стрес і безвихідь в особливо загрозливих ситуаціях.

Цілком очевидно, що традиційний формат організації освітнього процесу неприйнятний за нинішніх обставин і для таких дітей. До того ж часті сигнали повітряної тривоги руйнують його режимність і змушують вихователів вносити суттєві корективи в його перебіг.

Українські заклади дошкільної освіти, не маючи відповідного досвіду, допоки не виробили єдиних механізмів, які давали б педагогічним колективам змогу чітко й злагоджено діяти та забезпечувати ефективність освітнього процесу в умовах оголошення повітряної тривоги. Кожен дитсадок виходить із ситуації по-своєму.

Попри те, що до розв'язання окресленої проблеми залучено багато фахівців у галузі дошкільної психології та педагогіки, а Міністерством освіти і науки України спільно з фондом ООН (ЮНІСЕФ) підготовлено низку рекомендацій щодо організації освітньої діяльності та взаємодії з дітьми в умовах воєнного стану, на місцях спостерігаються значні труднощі з їх практичною реалізацією. Це змушує шукати оптимальні шляхи розв'язання проблеми,

Дошкільне виховання

Журнал, що єднає і надихає
українське дошкілля

Професійний розвиток

- Актуальні теми
- Науково-методичні матеріали
- Нові освітні технології
- Нормативна база

Психологічна підтримка

- Ідеї, що надихають
- Відновлення ресурсу
- Розвиток творчості

Готові матеріали для роботи з дітьми

- Розробки занять
- Добірки ігор
- Сценарії свят і розваг
- Е-додатки: роздруківки, музичний супровід тощо

Час передплатити журнал на наступні місяці!

Передплачуйте як вам зручно:

● На сайті журналу "Джміль"
зі знижкою:
jmil.com.ua/peredplata

● На Укрпошті:
індекс
74140

● Для читання **онлайн**:
[journals.ua/prof/
doshkilne_vyhovannya](http://journals.ua/prof/doshkilne_vyhovannya)

Долучайтеся до ФБ-сторінки і спілкуйтеся з колегами:
facebook.com/doshkilne.vyhovannya